

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marția, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru strălinate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuza. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Deschidem abonament nou la ziarul „Telegraful Român”, pe jumătatea a doua a anului curent, cu prețurile indicate în fruntea foii. Rugăm pe amicii și binevoitorii ziarului să recomande spre abonare fôia noastră în cercurile cunoscutilor lor, și să se reînnoiască înșiși abonamentul la timp, ca espedarea să se pôtă face fără întreprere. Domnii abonați în întârziere cu plătierea abonamentului pentru trecut sunt rugați a-l achita cu grabire. **Administrația.**

Cum se ne apărăm?

Păreri în chestia reformei învățământului poporal.
De Dr. Eugen de Lemény.

I.

Reforma învățământului poporal ungar, plănuită din partea actualului ministru de culte și instrucțiune publică Berzeviczy, învôlvă un atac atât de periculos în contra autonomiei bisericilor noastre și a prea puținelor drepturi naționale garantate prin legislațiunea din 1868, în cât este de datorința noastră a ne grăbi, nu numai să ne precisăm punctul de vedere în această materie înainte de a fi primit proiectul de lege plănuit sancțiunea prealabilă a corônei, dar' să ne croim și un plan de luptă, care dacă, bărbătește efeituit, nu va fi în stare să zădărnicească acest nou atentat îndreptat în contra integrității noastre etnice, cel puțin să ne ferescă în ochii urmașilor de imputarea, că în pozițiunea precară politică în care din a noastră vină ne aflăm, nu am întreprins totul pentru ca să salvăm situațiunea.

Nu mă voi ocupa cu proiectul dlui Berzeviczy din punct de vedere pedagogic, fiind-că la acesta nu mă simt chemat. Dar' abstrăgând de la acesta dau fôrte puțină importanță împrejurării, dacă copiii nostri, fiind siliți a învăța limba magiară în mai mare măsură de cât până acum, vor rămâne înderăt în celelalte studii, cari se propun în școlile poporale, sau nu? Pun însă pond pe aceea, ca fie-care mic membru al marei familii române, în școlile susținute cu colosale jefte din sudorea feții noastre, să fie crescut în spirit curat românesc, și că școla confesională română numai până atunci are drept de existență, și numai până atunci merită jertfele pe cari le aducem întru susținerea ei, până când corăspunde acestui postulat național.

Că școla confesională română, după ce va fi trecut prin metamorfosa plănuită de dl ministru Berzeviczy, nu va corăspunde postulatului național mai sus arătat, e mai presus de ori-ce îndoială, și astfel pentru-ca să ne formăm un plan de luptă corăspunzător exigențelor noastre politice și național-economice, nu avem de cât să răspundem la următoarele întrebări:

1. Ce avem să facem pentru-ca să împedecăm, ca reforma învățământului primar plănuită să devină lege?

2. Pentru cazul dacă acesta reformă ar ajunge la valoare de lege, ce avem să facem cu școlile noastre poporale?

Pentru-ca să putem da un răspuns corect la aceste două întrebări,

cari se impun de sine, este neapărat de lipsă să aruncăm o scurtă reprivire asupra politice de instrucțiune publică magiară, urmată din anul 1867 încôce, și să ne dăm sémă: ce țintă au urmărit guvernele cari s'au perândat în timp de 37 ani în această țără, cu diferitele reforme de învățământ cari s'au introdus în restimpul acesta?

O reprivire fie cât de superficială, ne va convinge că în cestiuni de învățământ public, începând de la Deák și până în ziua de astăzi toate guvernele au fost călăuzite numai și numai de două principii fundamentale. Unul din aceste principii a fost, ca statul, resp. erariul să cheltuiescă cât mai puțin, și dacă se pôte nimic pentru instrucțiunea publică (care în toate statele moderne cade în sarcina statului), fiind-că venitele statului ungar nu sunt destinate pentru-ca să servescă spre luminarea cetățenilor „cu buze străine”, ci sunt chemate să înainteze opera de consolidare a rasei magiare. Din această considerațiune li-s'a dat diferitelor „naționalități” resp. confesiuni din această țără „dreptul” de a susține școle poporale și medii din mijlocele lor, au fost deci îndreptățite confesiunile resp. naționalități (pentru-că la noi și la Sârbi d. e. noțiunea naționalității și a confesiunii sunt congruente) să plătescă din buzunarul lor o parte a sarcinilor, pe cari avea să le pörte statul.

Al doilea principiu fundamental, de care s'au călăuzit guvernanții nostri a fost, că dacă statul nu are mijlocele materiale necesare pentru-ca să se îngrijescă el singur de instrucțiunea publică ungară, trebuie să nișuiască într'acolo, că instituțiunile culturale susținute de confesiuni să fie puse în măsură cât mai mare în serviciul ideii de stat magiar, un scop, pe care credeau guvernanții nostri a-l puté ajunge prin învățarea în măsură mai mare a limbii magiare.

Acest din umră principiu fundamental, magiarisarea învățământului în școlile confesionale, firește, a trebuit să fie pus în practică așa zicând pe ne-simțite, pentru-că altfel veneau confesiunile, cari susțineau școlile, și decretau că școle cu limbă de propunere magiară nu susțin, și atunci, pentru-ca legea despre obligativitatea instrucțiunii poporale să nu ajungă de batjocură, ar fi trebuit să susțină statul toate școlile necesare pentru 20 milioane de suflete. De aici se esplică fenomenul, că după-ce în anul 1879 s'a decretat obligativitatea instrucțiunii limbii magiare în toate școlile poporale, primul atac în stil mai mare în contra instituțiunilor noastre culturale s'a făcut de abia în anul 1893, după ce acest atac a fost de-ajuns pregătit prin discuțiunile vehemente parlamentare și de presă, cari au premers. Trebuia să ni-se lase timp, nu numai spre a ridica acele institute, dar' și timpul necesar pentru-ca să ne îndrăgim de ele. Psihologicește fôrte corect au cugetat guvernanții nostri în anul 1893. Ei au conelus că dragostea noastră față de instituțiunile culturale de noi create este cu mult mai mare de cât concesionile pretinse de la noi: și așa a și fost, ne-am supus!

Fost-a de vină dragostea și temeprea prea mare pentru creațiunile no-

stre culturale naționale, ori fost-a de vină împrejurarea, că în fruntea bisericilor noastre naționale nu au stat archiereii de energia celor pe cari îi avem azi, sau fost-a de vină legătura prea laxă între confesiunile naționale surori, nu discut, fiind-că acesta este tréba cronicarului și nu a gregarului militant. Dar' constat că după un restimp de două decenii de la primul atac, ne aflăm earăși în fața unui nou atac îndreptat în contra instituțiunilor noastre culturale, care ne impune întrebarea, dacă este consult să urmărim și de astădată politica culturală observată în 1893, sau că este mai bine să decretăm față de reforma de învățământ proiectată *resistență pasivă* (ar fi primul cas de *resistență pasivă* în politica noastră națională), declarând pur și simplu, că plănuitul proiect, pentru cazul dacă ar ajunge la valorea de lege, nu ne vom supune, și fiind-că nu ne dă mâna să susținem școlile noastre poporale (căci deocamdată numai de acesta este vorbă) cu putere brachială, vom închide toate aceste școle, lăsând instrucțiunea poporală pentru cele trei milioane de Români în grija guvernului?

Atâta pentru trecut. Și acum îmi voi permite a-mi espune modestele mele păreri în privința întrebărilor puse mai sus.

Ce privește în prima linie întrebarea, că ce avem să facem pentru-ca să împedecăm, ca proiectul dlui Berzeviczy să devină lege, este evident, că acțiunea pe care vom avé a o desvolta în acesta privință, pôte să fie exclusiv numai parlamentară, respective constituțională. Mijlocele parlamentare și constituționale, cari ne stau la dispozițiune întru combaterea proiectului Berzeviczy sunt:

1. Dreptul de petiționare, respective înaintarea unui memorandum Maiestății Sale Regelui apostolic al Ungariei. Memorandumul acesta ar trebui să se redacteze și să se depună la treptele Tronului de toți archiereii ambelor noastre biserici naționale, pe lângă intervenirea guvernului ungar, și ce privește timpul, în tot cazul înainte de a fi primit proiectul dlui Berzeviczy sancțiunea prealabilă a Corônei.

2. Acțiunea a doua pur parlamentară, ar trebui să fie opozițiunea strajnică în ambele camere ale legislației.

Că interesele noastre culturale naționale vor fi apărute în camera magnaților cu o energie și demnitate corăspunzătoare tradițiunilor noastre naționale, acesta ni-o garantéză ținuta bărbătească pe care au observat-o metropoliții nostri cu ocaziunea anchetei conchiămate de dnul Berzeviczy. Mărire Lor!

Dar' sortile proiectelor de legi de obicei se hotăresc în camera deputaților, și tocmai de aceea trebuie să ne organizăm și să ne croim planul de acțiune pentru lupta decisivă care se va da în camera deputaților.

Fôrte mulți, ba cei mai mulți dintré onorații cetitori, cetind rëndurile de mai sus vor esclama: Ei bine, dle, vrei să zădărnicești primirea proiectului Berzeviczy în camera deputaților, și uiți, că avem în acesta cameră un singur deputat naționalist pe Dr. Vlad, care, tot respectul față de calitățile sale intelectuale și morale, dar' ar trebui

să fie un hercul la potența a zecea pentru-ca să pôtă da piept cu camera întrégă aprôpe pur magiară.

Vé voi răspunde că nici nu-mi vine în minte a pretinde de la Dr. Vlad o muncă atât de uriasă. Dar' ce ne împedecă pe noi să mai trimitem în camera deputaților încă cel puțin vre-o 10—15 deputați de talia dnului Vlad? Față de faptul împlinit al alegerii dlui Vlad de deputat într'un cerc electoral românesc cu desevêșire sêrac, trebuie să încete argumentările de până acum despre cens, despre arondarea nefavorabilă a cercurilor electorale, despre terorismul organelor administrative, etc. Din aceea alegea trebuie să ne tragem învățatură: „Voiește și vei fi”! Și dacă la proxima ocaziune dată vom voi serios să alegem în camera deputaților numai 40 de deputați, sunt sigur că vom scôte din urnă cel puțin 15.

La acești 15 deputați români s'ar alătura și deputații slovaci și sârbi, cari la proximele alegeri după totă probabilitatea vor fi aleși în număr mult mai mare de cât până acum, și toți acești deputați, dar' și numai cei 15 deputați români își pot face o drăguță de obstrucție de așa fel, în cât pe lângă regulamentul de casă actual al camerei deputaților nu s'ar face din proiectul Berzeviczy nici-când lege. Guvernul s'ar puté scăpa din capcană cel mult cu clotura sau — quod probatum est — cu convocarea la serviciu activ a deputaților naționalisti. De clotură nu am avé să ne temem, deore-ce în contra acesteia ar fi toate partidele opoziționale magiare, cari mai mult se tem de ea; ear' conchiămării la serviciu activ militar nu am avé să-i purtăm grija, fiind-că puțini deputați ar fi, cari să aibă etate sub 33 ani.

Mi-se va răspunde, că toate sunt bune, dar' în momentul de față nici chiar în cazul dacă am voi să intrăm în activitate parlamentară, nu avem ocaziunea de a ne arunca în luptele electorale, fiind-că proximele alegeri generale se fac de abia în anul viitoriu, și până atunci proiectul dlui Berzeviczy va fi de mult votat de legislațiivă și sancționat din partea Corônei.

Acastă temere nu are nici o basă reală, fiind-că sunt o mulțime de cestiuni de o urgență deosebită, adevărate necesități de stat, cari trebuiesc rezolvate înainte de a puté ajunge proiectul dlui Berzeviczy pe masa dietei. Și luând în considerare împrejurarea, că proiectul dlui Berzeviczy astăzi se află de abia în stadiul de anchetă, este eschisă posibilitatea, ca acesta să fie depus pe biroul camerei înainte de încheierea ultimei sesiuni a actualului period legislativ; ba e fôrte posibil, că până la acest termin proiectul Berzeviczy nu 'și va fi primit nici chiar sancțiunea prealabilă a Corônei.

E deci după cele espuse evident, că asupra proiectului Berzeviczy, dacă în general va fi supus cândva debaterii parlamentare, nu va ajunge să hotărască corpul legislativ actual, ci în cazul cel mai rău pentru noi, camera deputaților care va fi alésă în anul viitoriu.

Resultă din cele premise și aceea, că în ora a unsprezecea ni-se dă posibilitatea, ca prin decretarea activității parlamentare să creăm condițiunile ne-

cesare pentru combaterea strajnică a celui proiect, și eventual pentru zădărnicierea lui pe teren parlamentar. Și dacă din premisele date nu suntem în stare a trage această concluzie singură posibilă, atunci am meritat din belșug batjocura de care voește să ne facă părtași dl Berzeviczy.

Incheierea anului la seminarium.

— Discursul profesorului Vasile Stan. —

Excelența Văstră, Înaltpreasfințite Părinte! Preacuvioșele dle directori! Preaon. comisari consistoriali! Stimai domni și iubiiților elevi!

Dzeu ne-a ajutat să ne vedem ecară la capătul unui an școlar. Un an de activitate școlară împlinit ne dă convingerea, că am legat de lanțul nostru cultural o nouă zală.

Un an de luptă a fost acesta! Inse în lupta purtată aici între zidurile acestui institut, nu pte fi vorba de învingătoriu și învins, în acel sens cum este în lupta purtată cu arme, cari omoră corpul. În lupta noastră pte fi vorba de succese, de rezultate. Și totuși se pare că și aici sunt învingători și învinși. Învinși este ignoranța, prejudițiile, duhul întunerecului, neștiința, principiul răului; ear' învingătoriu este spiritul luminii, principiul adevărului etern, al binelui absolut și al frumseții desăvârșite; învingătoare este ideea, că noi toți cari suntem grupați în jurul biserice și al școlii române, una suntem, una gândim, una simțim, unul este idealul vieții noastre: binele și înaintarea biserice și școlii.

Se cade deci haină de srbătoare să îmbrăcăm, să ne gătim inimile de praznic, și laudă și mulțumită să aducem Părintelui luminii pentru-că ni-a dat ajutoriu divin, ca să ducem la bun sfârșit lupta noastră.

Dar' se nu fie acesta serbare numai echoul vanității omenești, ci mai vartos copia care unește seminarium „Andreian” cu lumea din afară, cu viața practică.

În bucuria generală de azi se amestecă și un sentiment de duiosie; pentru-că azi acest seminarium stringe la sinul său pentru ultima-dată un număr frumos de tineri, pe cari ca o mamă bună i-a crescut a nume să fie viitori și demni conducători ai biserice și școlii noastre. În timp de 3 ani, cu dragoste i-a învățat să cunoască, să se pătrundă și să-și iubiască nobila chiamare apostolască, ear' azi îi trimite să porțe faclia culturii pe plaiurile românești; pe șesuri, în văi și munți, și la generațiuni întregi îi imputernicește să propoveduască idealul biserice și școlii române, pe care au învățat să-l cunoască și prețuască aici.

Ori-cât de duos ar fi însă momentul despărțirii, totuși nu va pute să ne copleșcă întreg sufletul, ci mai curând vom privi cu mândrie la acest grup de tineri, pentru-că purtarea lor morală, hărnicia, zelul tinăr și neobosit, dovedit în câștigarea de cunoștințe frumoase și folositoare, însuflețirea lor pentru bine, adevăr și frumos, ne rămân scumpe garanțe, că apanțele ce le pune azi în ei biserica și școlă, nu vor fi date de minciună. Duhul vremii, vrăjmaș nou, în caracterul lor neprihănit se va isbi de pedeci cari nu pot fi nici delaturate, nici sfărmate.

Inveseliți de aceste convingeri, iubiiților elevi, gândul nostru în momentul de față la voi este, la voi, cari azi ziceți rămas bun seminarium „Andreian”. Spre voi își ațințese ochii cu drag profesorii și căpeteniile vostre bisericești și școlare, și când deja ca bărbați formați, sunteți gata să sburati din acest cuib cultural, pe lângă salutul de adio, prin cuvântul meu vă pun la inimă încă odată, să îngrijiiți de biserica și de școlă ca de lumina ochilor.

Biserica și școlă sunt viitoriul națiunii noastre. Școlă este fiica biserice și amândouă lucrează la un loc, ca să întăriască națiunea, să o feriască în prezent și în viitoriu de sguđiri și lovituri periculoase, și să-i asigure un loc de cinste în cercul națiunilor culte.

Legătura această intimă între biserica, școlă și națiune, pentru noi este cu atât mai necesară, pentru-că suntem abia o mână de oameni în mijlocul popoarelor de altă limbă, în cultură și bogăție mai tari de cât noi.

Tăria și forța noastră de rezistență și până aci de la biserica și de la școlă am avut-o. Acestea ne vor da putere și în viitoriu, ca focul sacru din sufletul nostru prin cultura minții edificată pe fundamentul necintit al etice creștine și prin lucrare comună, să 'l aprindem în bobotăi, cari să arunce lumină departe peste granițele noastre etnice, în cât cu respect să vorbescă lumea de cultura română.

Biserica nu ne-a lăsat să desperăm și să perim în timpuri de urgie, ear' în zile bune, când le-am avut și noi, ni-a dat curaj și aventuri, ca să mergem înainte pe drumul culturii.

Biserica noastră ortodoxă în cursul vremilor adese-ori a fost înghenunchiată, și atacurile îndreptate în contra ei erau conduse de ideea politică a aservirii și desființării neamului românesc. Cu toate acestea, căutând și aflând sprijinul cel mai tare în curățenia evangheliei mântuitoare a lui Christos, ea ni-a fost unica parghie de înălțare și întărire, ea ne-a învățat să ducem viață morală, muncitoare și roditoare în fapte bune, ne-a învățat să răbdăm și sperăm, și mai pe sus de toate ne-a învățat, cu cuget drept și inimă curată să lăudăm pe Dumnezeu și să ne închinăm Lui în dulcea noastră limbă.

Munca biserice și imbrățișat-o și a sprijinit-o cu convingere și căldură școlă română, de când o avem. Din toate puterile s'a născut ea să se desvölte în noi spiritul de ordine, să propage cultul adevărului, să cultive și întăriască în noi simțul de datorință ca membri ai biserice, ai națiunii române și cetățeni ai statului, și să pună adevărată bază vieții noastre prin desvölțarea și întărirea sentimentelor religioase-morale, cele mai esențiale condițiuni ale perfecționării omenești.

Acăsta devisa e scrisă pe flamura școlii noastre române, și în realizarea ei biserica este în perfectă armonie cu școlă.

Ore, acăsta țintă sublimă, ce am schițat-o aci, va pute să o atingă biserica și școlă, dacă preotul și învățătorul, conducătorii lor natural, nu vor arăta iubire, atragere, interes către ele, sau dacă vor simți ca o povară grea datorințele impuse de ele? Ore nu iubirea înzestră pe preot și învățătoriu cu acea răbdare plină de bunătate, cu blândețe și cu acea înțelepciune, fără care biserica și școlă nu pot fi conduse?

Biserica și școlă să fie însă și viața preotului și învățătorului. Inspirați-vă de la figurile mărețe din trecutul nostru, a căror amintire cu pietate ni-a păstrat-o istoria. Inspirați-vă de la un Sava Brancovici, de la marele Andrei, cum se vă iubii biserica și neamul! Luați model pentru viața voastră virtuțile lor rari și munca lor neobosită și desinteresată!

Dar' nici nu trebuie să resfoiiți istoria, ca să căutați pe paginile ei colbuite exemple după cari să vă modelați viața. Mai deunăzi numai venerabilul nostru arhieru a apert cu bărbăție și demnitate drepturile biserice și școlii noastre autonome în contra atacurilor, ce cu răutate sunt plănuite și îndreptate în contra existenței școlii noastre confesionale. (Puternice și repețite „trăiască” la adresa Esc. Sale). Mișel acela și nevrednic, care n'ar urma pilda arhierului său! (Repețite „Trăiască!”).

Viața și tăria biserice noastre stă în unirea tuturor credincioșilor într'un singur gând, și voi sunteți chemați să creați și acel singur gând și unirea într'unul, acolo unde nu există încă.

Fiiți pregătiți deci, că în viața în care intrați acum, muncă serioasă vă așteaptă. Se înșelă cine se depărtază din acest seminarium cu gândul că de aci înainte va duce-o numai în bucurii și plăceri, că numai crini și trandafiri vor fi cărările vieții lui, că asigurându-și o poziție socială potrivită, nu va mai trebui să facă nimic. Voi aveți datorințe cari nu se împacă cu viața comodă și trândavă. Aveți datorințe mari, cari numai prin grele ostenele, prin lupte neîntrerupte, prin abnegațiune și jertfe pot fi împlinite. Se conduceți biserica și școlă, să îngrijiiți de binele și progresul lor, să promovați în mijlocul poporului nostru cultura morală și intelectuală, să întăriți în el convingerea, că numai uniți în șiruri strinse sub steagul biserice și școlii va pute să-și isbândiască dorul său de veacuri: o sorte social-economică și politică mai bună,

— iată datorințele pe cari le cere de la voi viața în care pașiți!

Nu mai puțin e datorința chiamării vostre, să creșteți bărbați de bine, caractere oneste, fii luminați, muncitori, cu dragoste și credință către biserica și neam.

În acăsta operă se întâlnesc și contopesc simțirile și năzuințele noastre ale tuturor. În văpaia iubirii de neam și biserica puterile noastre se oțelesc și cresc, cum ferul se oțelește în foc, în cât nu vor fi obstacole așa mari, cari să nu pte fi delaturate, nu vor fi pedeci așa puternice, pe cari să nu le putem frânge când se vor împotrivi operei noastre culturale.

Pașiți deci cu hotărâre peste pragul acestui institut; vă așteaptă în viața cea mai frumoasă și nobilă chiamare, și Dzeul nostru și al părinților nostri ajute-vă să fiiți și să rămâneți totdeauna la înălțimea celui ideal, care însufleștește seminarium „Andreian”!

„Ostea lui Christos”.

Cele cuprinse în articolul următoriu, pe care 'l reproducem în întregime din „Vremea”, nu sună la adresa tinerimei noastre seminariile. Cu toate acestea ținem că e bine să fie cunoscute și la noi ideile suslevate, dacă nu pentru alta, pentru-că se nu cadă și ai nostri în păcatul constat pe alte locuri. Iată ce spune scriitorul articolului, la adresa ostei lui Christos, la adresa preoției, și mai ales la adresa aspiranților la preoție:

Dacă m'am gândit să relev o delicată cestiune în colonele acestei reviste, faptul se datorește impresiunii penibile ce primesc ori de câte-ori întâlnesc în cale, sau mai bine, ori de câte-ori un preot întâlnește un elev seminarist, care ne privește fix, fără să se gândească a-și face datorința de bună cuviință, față de un reprezentant al biserice.

Se nu mi-se zică, că acest fapt nu presintă atâta importanță, câtă voesc a-i da eu, căci voi dovedi din contră, că are urmări de necuviință pentru totă viața viitorului preot, adică a seminaristului de azi.

Mai întâiu elevul seminarist se prepară în școlă biserice, spre a fi mai târziu reprezentant ei, cu o menire frumoasă și înaltă, de a fi părintele și povăzitorul tuturor creștinilor, adică presbiterul sau „bătrânul” care trebuie să fie respectat de ai sei. Deci, elevul biserice de azi, făcând parte din ai nostri, nu trebuie ore să se acomodeze cu toate cele ce privesc menirea sa de mai târziu?

Nu trebuie ore, să capete o astfel de educație în școlă, ca eșind de acolo, să aibă dreptul de a aștepta să fie și el, la rândul său, respectat de toți, și mai ales de ai sei? Bunul simț ne pte răspunde la acăsta, fără a mai trebui să recurgem la lecțiuni de educație.

Dar întru cât educația la noi, — o spun cu durere de inimă, — cam pe totă linia lasă de dorit, n'ar fi de prisos, ca în seminarii să se țină sēma chiar de deprinderile cele mai elementare.

Viitoriul preot are cu totul altă menire, de cât elevul celorlalte școle. De aceea, cei în drept trebuie să aibă în vedere, că în seminare „buna educație trebuie să primeze”, spre a nu se simți mai târziu urmările cele neplăcute, cum se observă astăzi cam de obște.

Trec în cărd seminariții prin fața unui preot, și 'l priveșcă ca și cum ar fi din altă țară, fără să manifeste nici un semn de respect. Eu cred că acăsta este o necuviință. Mai mult, s'au văduț elevi de acestia, cari au trecut chiar pe dinaintea unui P. S. Arhieru sau Episcop, pe care 'l cunoșteau, dar' totuși n'au dat nici un semn de reverență. Aici este culmea necuviinței.

Un P. S. Episcop remarcând acest lucru, ca să deie o lecție unor seminariști cari treceau, s'a plecat însuși în fața lor, și abia după aceea s'au resimțit acei elevi. Lucrul apoi nu se oprește aci, el trece ca urmare în societate.

Elevii de azi, ajunși preoți, practică mai târziu aceleași deprinderi. Trec preoții unul pe lângă altul, fără să manifeste v'un semn de colegialitate. Acăsta nu este o urmare regretabilă? Ba încă, pot zice, este atât de regretabilă prin faptul chiar că suntem siliți a o remarca și a scrie despre ea, de aceea am zis la început, că o consider ca o cestiune delicată, căci privește cel mai ele-

mentar bun simț, pentru care nu s'ar mai cuveni a se atrage atențiunea oamenilor culti.

Dar' sunt cestiuni cari te fac să recurgi une-ori la severitate, mai ales când te revolți în suflet de niște deprinderi neplăcute.

Un prea venerabil profesor, revoltat ca și mine, de cele ce se observă, zicea mai deunăzi. „Cum, și a saluta să-i învățăm”? Negreșit, afirm eu acum, că nici aceste elementare lecțiuni nu trebuie să lipsescă din seminarium, ca să nu mai fim siliți a ne plânge de lipsă de educație mai târziu, cum suntem astăzi.

Și dacă condeul meu scote pe hârtie atâtea rënduri, într'o cestiune atât de simplă, acăsta provine nu din simțământul de amor propriu, sau de egoism, ca și cum noi am dori cu ori-ce chip, să fim salutați de seminariști, ci numai în interesul bunei educațiuni a viitorilor preoți, cărora le șade bine să cinstescă pe aceia a căror misiune o vor continua ei mai apoi, — cum și în interesul de a se dovedi creștinilor, că în seminarii se face disciplină adevărată.

Astfel, se nu ne mai mirăm astăzi, să preoții când se întâlnesc unii cu alții, trec nebagându-se în sēma, ca și cum n'ar ști ce sunt. Acest lucru se datorește deprinderii din școlă. Iată de ce am zis, că urmările se resimt.

Buna cuviință cere, ca preoții să se salute unii pe alții, ori-unde s'ar întâlni și ori cari ar fi ei, de la țară, ori de la oraș, învestiți cu o demnitate, ori fără demnitate eclesiastică.

Și întru acăsta, negreșit că trebuie să se aibă în vedere etatea fie-căruia. Cei mai tineri să cunoască pe cei mai bătrâni, dar' nici cei mai bătrâni să nu trecă cu vederea pe cei mai tineri, ci să se observe reciproc, unul pe altul cu cinstea întrecând, cum zice Sf. Apostol Pavel. Așa ne șade bine, așa voesc să ne vadă și creștinii!

Dacă nu e destul ceea-ce spusei, atunci amintescă-și fie-care disciplina din armată, unde toți după ierarhie se salută unii pe alții, egali pe egali, interiori pe superiori. — Noi nu suntem ostea lui Christos?

Arhid. G. I. Gibescu.

„Asociațiunea.”

Convocare.

Onorații membri ai „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” de pe teritoriul despărțământului Dobra, cum și binevoitorii și spriginătorii acestei instituțiuni, prin acăsta sunt invitați a participa la adunarea cercuală a acestui despărțământ, carea se va țină în comuna Brănișca (Branytska) la 29 Iunie (12 Iulie) a. c., la 10 ore a. m. în biserica română.

Obiecte:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportele comitetului, cassariului și bibliotecariului.
3. Alegerea comisiunilor pentru censurarea rapoartelor.
4. Alegerea comisiunii pentru acuirea de membri și învăsarea taxelor.
5. Eventuale disertațiuni ce se vor a-nunța conform §-ului 37 din statute.
6. Raportele comisiunilor.
7. Alegerea comitetului cercual pe un nou period.
8. Alegerea a 2 delegați pentru adunarea generală a „Astrei” ce se va țină în Timișoara.
9. Inchiderea adunării.

Pentru comitetul cercual al despărț. Dobra, Dobra, la 14/17 Iunie 1904.

Iosif Morariu
dir. desp.

Lazar Vraciu.
secretariu.

Oficială.

Onoratele oficii parohiale sunt îndatorate a espeda imediat la oficiile protopresbiterale discul de la Florii și din a doua zi de Rusalii, ca astfel toate oficiile protopresbiterale să-l așternă cât mai curând la Ven. Consistoriu.

NOUTĂȚI

De la comitat. Mercuri, 6 Iulie n. la orele 11 ține comitetul central electoral al comitatului Sibiuu ședință, în sala mică comitatensă. La ordinea zilei: reclamările înaintate în contra listelor electorale din *Mercuri* și *Seliște*, cum și alte chestii curente.

Congregație extraordinară. Congregația comitatului Sibiuu e convocată la adunare extraordinară pe 7 Iulie st. n. în obiectul clădirii funcționale pe comitat. n. în clasele și grădiniile de salarizare statorite prin art. de lege X. din 1904. — Comitetul permanent va ține ședință în 5 Iulie st. n.

Examenale de calificare ținute la institutele pedagogice din Sibiu, Arad și Blaj, pentru calificarea candidaților de învățători, au avut următorul rezultat:

La Sibiuu (pentru arhidieceza gr. or.) s'au prezentat 52 la examen din toate studiile și 27 la examen de emendare; în total 79. Dintră aceștia au obținut diplomă 64, iar 15 au fost respinși (12 din limba maghiară, 3 din alte obiecte).

La Arad (pentru dieceza gr. or. aradana) s'au prezentat 74, dintră cari au obținut diplomă 62, iar 12 au fost respinși.

La Blaj (pentru arhidieceza gr. catolică), din 50 candidați au obținut diplomă 19, iar 32 au fost respinși (11 relegați la repetiția examenului din toate obiectele, 19 din limba maghiară, iar unul s'a retras de la examenul verbal).

La Caransebeș examenale s'au ținut în 23 Iulie și zilele următoare. Resultatul lor nu-l știm încă.

Cuota. Prin rescript regal, datat din 26 Iunie, cuota pentru acoperirea cheltuielilor comune e stabilită de nou în proporția de mai înainte pentru anul ce se începe cu 1 Iulie n. 1904 și se termină la 30 Iunie 1905.

Masa studenților de la școlile medii gr.-or. române din Brașov, conform dării de seamă publicate de directorul V. Onițiu, în anul școlar 1903-1904 a produs un prânz gratuit 31 elevi. În total, plata prânzului și alte cheltuieli, fondul mesei a cheltuit 3315 cor. 83 fileri. Saldul casei la finea lunii Maiu a fost 20.065 cor. 20 fileri. Starea fondurilor a fost: *Sabădean* 1100 Lei și 184 cor. 37 fileri; *Bologa* 2500 Lei și 427 cor. 35 fileri; *Muntean* 1.631 cor. 28 fileri; *fondul* 1000 Lei și 78 cor. 37 fileri; *fondul abiturienților* 184 cor. 64 fileri. La oală 4600 Lei și 23.869 cor. 72 fileri. Sporul față de starea din anul trecut: 3.005 cor. 87 fileri.

Alegere de preot. Dumineca trecută s'a făcut alegerea de paroh în Colun (tractul *Giurca*), fiind ales parohul de poștie Ioan Căndea. Actul alegerii a fost condus de protopresbiterul tractual Ioan Căndea.

† Frosa Sarandă, artistă dramatică la teatrul național din București, a decedat săptămâna trecută, înmormântată fiind Duminecă, la mănăstirea *Ciorogârlu*. Decedata avuse zile de glorie. Era de mult trecută la pensie.

Reîntorcere la numele familiar. Profesorul *Zsögöd Benő* de la facultatea juridică a universității din Budapesta, fost mai înainte *Grosschmid*, lăpădându-se de numele câștigat pe cinci pite s'a reîntors la numele ereditat de la părinți și strămoși. În puterea conștiinței preînaltă dată de M. Sa dăto 4 Maiu a. c. și publicată în numărul de Marti al monitoriului oficial profesorul „Zsögöd”, consilieru regesc și nobil ungar, se numește earăși *Grosschmid Benő* și nu „Zsögöd”.

Până acum acesta a avut o casă, care — el va ști din ce îndemn și de dragul căror interese — s'a lăpădat de numele familiar strămoșesc, să se reîntorcă de la numele nou, maghiar, la numele vechi familiar și să i-se permită această reîntorcere. Casul e comentat în toate zările maghiare, în unele chiar în prim articol, — de sine înțeles — toate l' comentază nu cu laude la adresa profesorului *Grosschmid*. Singura „Budapesti Hirlap” se mulțamește cu înregistrarea lui numai la știrile zilei, zicând că „cu drept cuvânt face senzație, ba chiar suprindere dureroasă, deosebi hind-că un profesor de universitate maghiară astfel de exemplu dă tinerimii”, apoi dând deslășuri asupra motivelor părăsirii numelui dublu „Zsögöd-Grosschmid” zice că trebuind profesorul să se lăpăde de unul dintră aceste nume „mai bucuos și-a ținut numele *Grosschmid*, fiindcă de acela i sunt legate reminiscențele familiare, amintirea timpurilor aceluia, în cari se bucura de căldura iubirii părintești, amintirea despre frații și, cari de treizeci-patruzece de ani odihnesc în pământ”....

Petrecere în Seliște. Reuniunea meseriașilor din Seliște va aranja petrecerea sa de vară în ziua de Sânt-Petru „la Neteđu”. La cas de timp nefavorabil petrecerea se va ține în sala festiva a școlii din Seliște. Invitări speciale se va face. Oșpeții vor fi bineveniți!

Tren prăbușit în riu. Un tren ce mergea de la Valencia spre Calataiud (în Spania) a deraiat tocmai când avea să treacă un pod peste râul *Guiloca*. O parte din vagoane s'au prăbușit în riu, care pe unele le-a dus departe, așa era de umflat în urma ploilor, iar cele rămase pe pod s'au aprins. Mulțime de călători au perit în valuri, ori au fost arși în vagoanele rămase pe pod.

Donu sute de morți. O ceată de 250 peregrini, în mare parte femei și copii, în una din zilele trecute volau să treacă râul *Choper* (Rusia) pe un bord (trajector). Pe la mijlocul râului însă fundul bordului s'a spart și peregrinii au căzut în apă. Donu sute de inși s'au înecat.

Stipendii pentru meseriași. Comisiunea economică a comitatului Sibiuu publică concurs pentru conferirea unor stipendii pentru meseriași tineri, cari au absolvat cu bun succes a III-a clase a unei școli de elevi-meseriași și cari voesc prin cercetarea unei școli de specialitate să se perfecționeze în meseria lor. A se vedea concursul de pe pagina a IV-a.

Cassa cercului pentru ajutorarea bolnavilor din Sibiuu aduce la cunoștință publică, că în urma demisionării medicului de până acum *Dr. Iancsik Imre*, cu începerea de la 1 Iulie agendele de medic ale acestei casse au fost încredințate medicului *Dr. Victor Hochmeister*, strada *Gusterei* 5, către care au să se adreseze toți bolnavii din raionul dlui medic *Dr. Iancsik*.

În mâna Evreului. Încă o moșie ungurească, ajunsă în mâni evreești. E a contelui *Csaky György* Napoleon, din Bihor, cumpărată de cutare *Schwartz*, care mai înainte o ținea în arândă. A plătit-o cu 700.000 de corone.

Din trei veacuri. Zilele trecute a murit în București *George Csiki*, secuie de origine, în etate de 110 ani. A trecut în România în etate numai de 10 ani. A petrecut decia acolo tocmai un secol, iară a se mai dori îndărăt, în Secuime. Mai are un frate, tot în România, care acum e de 90 ani.

A ucis-o beutura. Marti înainte de amiază o fată din clasa muncitoare a intrat în o crismă de rachiu din Budapesta legănându-se pe picioare, amețită de beutura, și așezându-se la o masă, ași a plecat capul pe masă. Cei din crismă vedându-o că e beată tun au lăsat-o să dormă, dar nenorocita a adormit de tot. Când au dat s'o treziască era aprăpe dețană. Cadavru i-a fost transportat la morguă.

Mustața! Doi mohamedani originari din Salonic, aflați în afacere de comerț în Olmütz, săptămâna trecută au fost judecați la închisoare de 6 luni, pentru înșelătorie. Conform regulamentului de casă al temniței din Olmütz, delincuenților osândiți la robie mai îndelungată de 3 luni are să li-se radă mustața. Aceștia s'ar aștepta și pe cei doi mohamedani; amândoi, împreună cu soțiile lor cu tot, au început a se vâcăra și a ruga pe directorul temniței să nu facă cu ei „bat-jocură” aceea, căci mai bucuos se supun de capitării de cât să li-se radă mustața, deoarece la mohamedani cea mai mare rușine pentru un bărbat e să-i rași mustele de nu numai, dar' formată chiar și motive de divorț. Femeia mohamedană e în drept a-și părăsi imediat bărbatul cu mustața rasă, fără nici un alt motiv. Directorului i-s'a făcut în fine mie de el și li-a dat voie să-și răsască așa cum i-a lăsat Al'ah al lor, cu mustața neatinsă de briciu.

Un oficer rus despre armata rusă. Ziarele engleze spun că un ziarist englez a vădut în Niucsvang o epistolă scrisă de un oficer superior de sub comandă lui Kuropatkin unui camarad al său aflând la alt corp de armată, în care epistolă se cuprind și următoarele: Oficerii noștri prezintă un spectacol foarte trist; vecinic se cearță și se bat. Sunt divizați în clice, fie-care 'și menagează numai interesele proprii și la dușman cugetă mai puțin. Începând de la Kuropatkin până la cel din urmă soldat fie-cine se cearță necontentit. Toți ar voi să poruncască și nimeni nu se supune. Suntem blamați în ochii raportorilor ziariști de pe câmpul de război și 'n ai atașajilor militari, și cât timp nu se vor sana aceste stări triste, nici vorbă nu pte fi de învingere. În membră armata toți sunt jaluzi și bănuitori. Întrăg serviciul nostru secret se spionează unii pe alții și nici habar n'au, ca să afle câte ceva și despre mișcările dușmanului, și astfel se pte întâmpla, că Japo-

nezii spionează printre noi în dragă vole. Probabil că Japonzii cunosc toate planurile noastre și aceasta e cauza că statul major necontentit ni-le schimbă, pe neașteptate. Bravii noștri soldați sunt mânați în lupte, de o obiceiul a mâna oile la abatori. De deoține și curajul lor nu pte dubita nimeni, dar' cât timp nu vor fi conduși corect, zadarnic prădăză fidelitate lor. Întregă Europa știe, că nu facem nimic alt-ceva de cât ne certăm mereu, ear' din această nu noi, ci dușmanii noștri vor trage folos. Ar trebui să credem, că îndată ce Port-Arthur și Liaojang vor fi cădute în mâna inamicului, vor interveni puterile, spre vecinica noastră rușine”.

E eschisă isomnia, dacă se va purta crucea dublă electro-magnetică B. R. Nr. 86967, inventată de domnul R. Müller, Budapesta, Vadász u. Nr. 42/V ceea-ce adeverește și scrioarea următoare: Prea Stimatle Müller: De curând am comandat la dvăstră crucea dublă electro-magnetică R. B. Nr. 86967 pe seama cumnatului meu Carol Weber, asupra căruia a avut un asemenea efect, că după o folosință de câteva zile bolnavul s'a simțit mult mai bine, respirația îi era mai regulată și isomnia i-a dispărut cu totul. Vădend acest efect miraculos al crucii, Vă rog să trimiteți una și pentru mine și una pentru soția mea. Buderfalva, 19 Februarie 1903. Cu deosebită stimă Matei Schrei.

Pentru valorisarea pomelor.

Prin rescriptul seu dto 15 Iunie a. c. nr. 51031, ministeriul reg. ung. de agricultură ne pune în vedere, că în conformitate cu neconștințările primite de la raportorii economici și de la organele de specialitate, cu totă seceta ce a domnit în anul acesta se arată o recoltă bogată de pome în cele mai multe ținuturi ale țerii. Împrejurarea descoperită de consulatele țerii noastre, că și în străinătate se produce în anul acesta multe pome, va da producenților nostri mult de gândit cu privire la valorisarea produselor de pome.

Spre a sări în această privință într'ajutorul producenților, ministeriul a dispus să se pună în mod gratuit la dispoziția proprietarilor mici spre folosire la prelucrarea prinosului de pome, ce nu s'au putut vinde în stare crudă: căldări (căzane) de ale statului pentru fertul spirtușelor, uscătoare (coșare, cup-tore, coșnițe) de uscat pome, pine (moriște) și țescuri (presă) pentru stors, ca astfel o parte a pomelor cu simburile osoz, cari nu se pte ține timp mai îndelungat și cu deosebire pomele atinse (vermănose și fără față) prin preparare (prelucrare) să pte fi valorisate și cari astfel subtrase de la vințarea din piațe, mulțimea lor nu influențează prețul pomelor de soiu și de calitate mai bună, ce se pun în vințare.

A îngrijit mai departe, ca consulatele noastre să atragă, pe calea celor mai răspândite soi de strănătate, atențiunea publicului comerșant asupra bogatei recolte de pome de la noi cu acel adaș, că în această afacere se pot adresa pentru mai buna orientare către comisariul regnicolar ministerial pentru cultivarea pomelor.

A dispus, ca amintitul comisariu să pte și anul acesta evidențele despre proviziunea de pome din singuraticile ținuturi, cum și despre vințatorii acestora și desce cumpărătorii de pome din străinătate.

Aducend subscribul comitet acest comunicat la cunoștința obștei noastre, ne adresăm către producătorii de pome și în deosebi către preoțimea și învățătorii noștri cu rugarea: să binevoiască:

a ne transpune cu posibilă grăbire consemnarea proviziunii mai mari de pome și a proprietarilor lor, ca pe această consemnare s'o putem înainta la numitul comisariat ministerial;

a face atenți pe producenții vințători să separeze, cu deosebire la mere și pere, pomele după soi și după mărime, și să fie cu deosebită îngrijire la pachetarea lor, de ore-ce pomele mestecate fără privire la soiu și mărime, nu sunt căutate sau se vînd cu preț foarte redus;

în fine a recomanda producenților mari și de mijloc să nu-și iernă cea mai alasă parte a pomelor de vîndă îndată tîmna, ci să se nisuiască a le păstra în scopul vințării de peste iarnă și primăvară, în localuri potrivite și cu deosebire în cămări de pome. Cum cea mai mare parte a producenților nu dispune de astfel de localuri potrivite, și nici de cunoștințele necesare la construirea lor

doritorii de a-și construi cămări pentru păstrarea pomelor cu puțin cheltuielă și temperatură, să se adreseze cu rugare (epistolă) către comisariul ministerial (Országos gyümölcsészeti ministeribiztos) în Budapesta, care le va trimite în mod gratuit planurile și preliminarile de spese, provădute cu îndrumări amănunțite despre alegerea și conservarea (ținerea) pomelor.

Sibiuu, 22 Iunie 1904.
Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiuu”.

D. Comșa
president.
Vic. Iordășianu
secretariu.

Din public. *)

Mulțamită publică.

Afându-se și din comuna noastră Copșa-mică unii creștini în America, subscrivându-i mai multe rënduri li-am scris, îndemnându-i a contribui și a colecta ceva pentru biserica noastră (în scop de a se pute cumpăra la timp un clopot). Mă află acum în plăcută poziție de a pute da publicității colecta făcută de Dumitru Lasou și Vasile Jampa din Copșa-mică, care e următoarea:

Dumitru Lasou, Vasile Jampa, câte 4 dolari, Kemendi Elek, 1 dolar, Molnar Maria, 50 cenți, Molnar István, Benkő Ferencz, câte 1 dolar, Benkő János, Varga George, câte 50 cenți, toți din Copșa-mică; Pál Lőrincz, 25 cenți, Székely János, 1 dol. 50 cenți, Székely Gergely, 1 dolar, Benkő George, 50 cenți, Geréb Márton, 25 cenți, Székely Ferencz, 50 cenți, Márton Márton, 10 cenți, Zsod Ferencz, 50 cenți, toți din Sz.-Keresztur; Michael Schervert, 25 cenți, Horvát István, 1 dolar, Michael Schuster, 50 cenți, Johann Seivert, Johann Ling, câte 10 cenți, Nicolae Costea, Dumitru Samson, Vasile Dudaș, câte 25 cenți, toți din Hodvilág, Dumitru Grapa, Gligor Soncu, din Viștea-inf., câte 25 cenți, Johann Filip, Ioșif Dalinski, din Dărlor, câte 25 cenți, Ioan Varga, Ioan Tomișu, câte 25 cenți, Michael Römischer, 50 cenți, toți din Veseud. La oală: 23 dolari 5 cenți, adică 115 cor. 25 fileri.

Subscribul, în numele poporului întreg din Copșa-mică aduce si pe această cale cea mai profundă mulțamită colectanților și tuturor contribuitorilor.

Copșa-mică, 13/26 Iunie 1904.
Lucob Terchillă
preot român

În firul colectei întreprinse pentru edificarea școlii din Turda, a cărei zidire se va începe peste câteva zile, au binevoit a mai dăruii următorii binefăcători:

Dr. Gregoriu Săndean, medic în Bala-spie, 100 cor., Constantin Cothiș, paroh în Certege, 30 cor., Zeno Mocsonyi, mare proprietariu în Bulciu, Zosim Chirtop, advocat în Cămpeni, „Mielul”, cassă de păstrare în Poiana, Ivan Pașca, pădurariu în Turda, Emil Bologa, conducător de negustorie în Brașov, Basil Popa, căpitan în Bologa, câte 20 cor. Di E. Bologa a binevoit a mai colecta cu lista nr. 897 de la următorii binevoitori: Nicolau Veștemean, 1 cor., J. Jonescu, Nicolae L. sub-lăcelor, G. B. Pop, A. Greu, Văd. Susana Lăsló, Maria Burdului, Mina Vagner, câte 2 cor., Ioan B. du, comerciant, Brașov, 20 cor., mai colectând pe lista nr. 643 de la N. N., 5 cor., Nicolae Fizeșian, preot, Nicolae, Nicolae D. Sustaiu, câte 2 cor., Nicolae Bălan, pantofariu, și Vasile Meșota, pălărieriu, câte 1 cor., „Someșana”, institut de credit în Dej, 20 cor., pe lista nr. 836 a mai subscris dl. Gregoriu Săndean, cassariu, 5 cor., Augustin Pinter, 2 cor., Dr. Șerban, Victor Pop, Dr. J. Cherecheș, Iuliu Pop, Gavril Goron, Paroh, Muncel, Dr. Barbul, advocat, câte 1 cor., Iulie Micșă, 20 fil., Dr. Liviu Micșă 1 cor., și Dragutin Ciupe, 50 fil., Dr. George Popescu, adv., Turda, 10 cor., „Cassa de păstrare” Seliște, 5 cor., de la mai mulți credincioși din Sadu 3 cor. 72 fil., Ioan Botean, paroh, Binfinți, 2 cor., Nicolae Duma, paroh în Varmaga, 1 cor., și de la mai mulți parochieni de acolo 2 cor. Pe lista nr. 684 Ioan Orestian, paroh în Apoldul-inf., Ioan Beu, econom, Maria Beu, câte 2 cor., Petru Neagu, Iacob Orestian câte 1 cor., Ioan B., 40 fil., Moiaș Nicăra 20 fil., Ilie Topărcan, și Leontina Măcelariu, învățător, câte 2 cor., pe lista nr. 5 Ioan Coszaș, preot, Bucium-Muntari, 2 cor., dna preoțasă Terezia, 1 cor., și Nicolae Anca, 50 fil., pe lista nr. 341 de la mai mulți credincioși din Cacova-Ierii, 6 cor. 60 fil., și pe lista nr. 859 Ioan George, protopop, Butăi, 5 cor., Dr. Aurel Grozda, adv., 20 cor., Ioan Cosma, preot, 1 cor., Petru Făruș, și Iuliu Bodea, învățătoriu, câte 2 cor., total 389 cor. 92 fil.

Primescă marinitoșii donatori adănc simțitele noastre mulțamite, și bunul Dzeu să le răsplătescă. Numele acelor binevoitori, cari au donat 20 sau mai multe corone se vor grava pe petra comemorativă.

Turda, 17 Iunie 1904.
Epitropia parochială.
Jovian Murășianu
paroh-protopop
Ioșif Urcan
epitrop I.

Nr. 345 1904

[165] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului învățătoresc vacant din comuna bisericească **Ilia-murșană**, protopresbiteratul Ilia, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt:

1. Salariu anual de 600 cor., solvit din fondul de bucate al parohiei gr. or. române din Ilia în rate lunare anticipative.
2. 1/2 din venitele cantonale, cari fac la an vre-o 60 corone.
3. Cuartir în natură.

Cel ce va fi ales ca învățător fiind totodată și cantor este deobligat a-și împlini funcțiunile de cantor când nu este ocupat cu prelegerile în școală.

Respectivii concurenți să declare în petițiunile lor de concurs că anii de serviciu de la altă școală nu pretind a li-se computa la dreptul de cuincuenal.

Concurenții au să și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral, și a se prezenta înainte de alegere în biserică spre a și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Ilia, la 10 Iunie 1904.

În conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al trac-tului Ilia.

George Oprea
protopresbiter.

Nr. 633.

[161] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoresci vacante din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Mercurei, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Dobârca**, cu salariu de 600 cor., din repartitie pe popor și din aloziul comunal, cuartir și lemne de foc
2. **Cinadie**, cu salariu de 400 corone, din repartitie și 7 1/2 jug. de pământ și cuartir și lemne.
3. **Teu**, cu salariu de 600 corone, din repartitie, cuartir și lemne de foc.

Cei ce vor reflecta la posturile acestea sunt datori să cânte Dumineca și sârbători cu copii la sfânta liturgie.

Concurenții au să și așternă cererile instruite conform normelor în vigoare în termenul susindicat subsemnatului oficiu protopresbiteral, și înainte de alegere a se prezenta poporului în biserică spre a-și arăta desteritatea în cântări.

Mercurea, 14 Iunie 1904.

În conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Oficiul protopresbiteral Mercurea:

Avram S. Pecurariu
protopresbiter.

Nr. 444.

[164] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroh **Nistor Purdu** din parohia de clasa a III-a **Rucar**, protopresbiteratul gr. or. Făgăraș, prin acesta se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din venitele fasonate în cola B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și înainta petițiunile concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral gr. or. Făgăraș în Făgăraș până la termenul deschis, având a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în parohie pentru a cânta și cuvânta.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Făgăraș, în conțelegere cu comitetul parohial. Făgăraș, 13 Iunie 1904.

Ioan Căndea
protopresb., adm. prot.

Publicare de licitațiune.

Pentru edificarea bisericii din parohia gr. or. **Salciua-de-sus** conform planului și preliminarului aprobat de ven. consistoriu arhid. sub nr. 3974/1903 bis., se scrie licitațiune minuentă, care se va ține la fața locului în 1/14 Iulie a. c. la 10 ore a. m. în cancelaria parohială. Prețul de strigare e 7240 cor. 74 fl., în care se cuprinde și ferul, tinichieua etc. Pétra, cărămida, varul și întreg materialul de lemn sunt adunate deja prin popor.

Până la începerea licitațiunii se primesc și oferte închise, pe adresa comitetului parohial. Comitetul își rezervă dreptul, ca în ședința ce imediat va urma după licitațiune, fără considerare la sumele scădute, să potă da întreprinderea aceuia, care îl va afla mai corăspundător.

De la licitanți se poștește să-și documenteze îndemănăcia la astfel de lucrări în mod demn de creștământ; mai departe sunt deobligati a depune înainte de licitațiune la mâna conducătorului vadiul de 10% de la prețul de strigare, ori a produce cuite (libele) în regulă despre suma corăspundătoare depusă la vre-un perceptorat regesc, resp. instituit solid de bani.

Condițiunile speciale se pot căpăta la fața locului de la comitetul parohial unde se află și planul cu preliminarul speșelor. Lucrările se încep îndată după subscrierea contractului.

Ofenbaia, 14/27 Iunie 1904.

Din încredințarea comitetului parohial concernent:

Vasile Gan

protopresbiter tractual.

Szebenvármegye alispánjától.

Sz. 5472/1904 III.

(162) 1—1

Hirdetmény.

Szebenvármegye közigazdasági bizottsága az 1904/5 tanévre két egyenként 300 koronát tevő ösztöndíjat fog adományozni ezen vármegyében illetőséggel bíró oly fiatal iparosoknak a kik valamely iparostanoncz iskolának harmadik osztályát jó eredménnyel végezték és iparszakuknak leendő további képeztesítésük céljából iparuknak ezen vármegye területén kívül fennálló valamely szakiskoláját kívánják látogatni.

Egyébként egyenlő előképzettséggel bíró folyamadok közül előnyben tagnak részesülni azok kik Szebenvármegyében fennálló valamely iparszaktanfolyamot látogattak s azt jó eredménnyel elvégezték.

Az ösztöndíjasok arról, hogy idejüket az illető szaktanfolyamon miként használták ki, annak idején a tanév végén, a nyert bizonyítvány bemutatása mellett részletes jelentés tartoznak tenni alólírott bizottsághoz. — Azon körülmény, hogy folyamodóknak ezen kötelezettségéről tudomásuk van és hogy magukat annak alávetik, a folyamodványban határozatban megemlítendő.

A szükséges okmányokkal (illetőségi bizonyítvány, iparostanoncziskolai és iparosszaktanfolyamokbeli bizonyítványok stb.) felszerelt, szabályszerűen bélyegelt (közégi szegénységi bizonyítvány csatolása esetén bélyegmentes) sajátkezűleg írott folyamodványok Szebenvármegye közigazdasági bizottságához czimezve Szebenvármegye alispánjához, ahol netán szükségelt bővebb értesítések is kézséggel megadatnak, legkésőbbben 1904. évi július 15-ig nyújtandók be.

Nagyszeben, 1904. június 18-án,
Szebenvármegye közigazdasági bizottságának elnöke.

Reissenberger
alispán.

Un tinăr român se aplică imediat ca

practicant

în **Librăria tipografiei archidiece-sane** pe lângă condițiuni favorabile.

Preferiți sunt cei cari au absolvat gimnasiul inferior.

Nr. 334 1904

[158] 2—3

Concurs repeți

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia vacantă de cl III a **Burjuc**, tractul Ilia, prin acesta se publică de nou concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în cola B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a și așterne cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul indicat și au a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în biserică pentru a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Ilia, la 11 Iunie 1904.

În conțelegere cu comitetul parohial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Ilia.

George Oprea
protopresbiter.

Ioan Stanciu

zugrav de case

Sibiu, strada poplăcii 23

efectuește tot felul de lucrări ce cad în specialitatea sa. Asemenea pictéză firme, prapori,
[147] 3—5 icône ș. a.

Cătră America.

Mare moderare a prețului. Prețul călătoriei de la **Viena la New-York** preste **Rotterdam** împreună cu nutrimânt **155 corone.**

[101] 9—10

Călătorilor la America le stă liber a-și alege drumul de călătorie. Pentru cuprinderea locului trebuie să se dea arvună de 20 corone.

Linia Olandia—America

Viena IV. Wiedenergrütel nr. 16.

Am onóre a aduce la cunoștința onoratului public român din loc și jur, că mi-am mutat

Prăvălia de manufactură

din piața mică nr. 2, tot în piața mică nr. 11 în dosul păpucarilor.

Deóre-ce aci plătesc chirie pentru localul prăvăliei cu 1600 corone anual mai puțin, mă aflu în plăcută poziție a pute servi cu prețuri și mai eține, și mi-am propus, ca — dacă *Dumnezeu îmi va ajuta* — în cel mai scurt timp să-mi asortez depositul cu tot felul de mărfuri țerânești, precum bumbac, pâr, lănică, arniciu, țesături, mai multe soiuri de pânză, cum și carpe de pâr, etc.

Pentru inteligență ofer depositul meu bine asortat în cămași de chiffon, creton, Oxford și Trico, apoi ismene, gulere, manchete, cravate, cuverture de lână și bumbac, plapome în creton, ruș, satin cu vata umplute, ploiere, cămași de dame, camisole, fuste, cretonuri, pergaluri, barcheturi, stoffe de pâr, și toate căptușelile recernte la efectuarea hainelor de dame și bărbați, cum și alți o mnă aici neamintiți articli. O mică probă ajunge ca să se convingă ori-cine despre eținătatea și soliditatea prăvăliei mele.

[39] 18

Rugând onoratul public românesc pentru binevoitoriul seu sprigin, semnez cu tótă stima

Aurel Popescu.**Pianele Bösendorfer**

stau și acum la locul prim, „afară de concurs”, și sunt în deobște recunoscute ca cele mai bune piane, atât pentru salone, cât și pentru sale de concert. În Austro-Ungaria sunt neîntrecute. Dovada cea mai eclatantă o dau programele tuturor pianistilor renumiți, cari în Budapesta, Graz, Praga, Viena etc., concertează exclusiv cu piane Bösendorfer.

Sunetul ales și puternic, de un farmec neasemănat, și minunatul mod cum se cântă la aceste piane, procură cântătorului plăcerea de a presta neîmpedecat ceea-ce pote.

Bösendorfer a făcut școală.

Cu mult zel și iscusință i-a urmat

Francisc Wirth, constructor de piane reg. grecesc de curte.

construind un pian solid și fin lucrat (premiu de stat, medalii de aur, diplome de onóre) în 3 modele de salon, cu 420, 450 și 500 fl. Cu astfel de prețuri subscrisul nu a mai aflat pe piața Vienei pian de executare așa fină. În Ungaria sunt foarte plăcute piane de la **Fr. Wirth**, pentru sunetul lor viu și curat ca argintul, și pentru neobicinuita durabilitate a acestuia; indeosebi este căutat acolo, unde numai rar se pote afla acordător.

Frații Stingl, fabrică de piane c. ș. r. de curte

reprezentați prin 5 modele, de la 300—700 fl., cu registru (pedal) de harță (Harfenzug), claviatură reformată. Piane foarte plăcute.

Cui îi place ton dulce și melodios, să-și cumpere pianul lui **W. Fritz & fii.**

Renumele bine întemeiat al acestei firme solide (fondată în 1804) asigură cumpărătorului deplină și durabilă mulțămire. Mignon 470 fl., pian scurta (Stutzflügel) 600 fl.

Eminentul fabricat al lui **Proksch**: pianin cu registru mut 420 fl., mignon 500 fl.Pianine bune **Hözl & Heitzmann** de la 320—350 fl.

De la firme mai noue se află în deposit instrumente draguțe cu 250, 280 și 320 fl.; asemenea pianine cu registru mut (Stummzug), așa-numite „Harten-Pianino”. (O invenție binefacătoare pentru împrăjurimea celui ce învață.)

Pianine berlineze de prima calitate.Harmoniu pentru școle și casă **Manuborg—Lipsca** cu 100 fl. și 230 fl.**Inchiriare de instrumente** cu prețuri eține.**Primul deposit transilvan de piane și harmoniuri****Victor de Heldenberg**

(94) 9—

Sibiu (Nagyszeben), strada cisanădiei nr. 9, etagiul I.

Săpunul Schicht

cu marca:

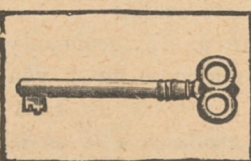
„c'erb“

ori]

„cheie“

e cel mai bun, mai spornic
și prin urmare cel mai ețin.
E liber de substanțe strică-ciöse.

Se capătă pretutindenea!

(122) 4—34

!! La cumpărare să se observe, ca fie-care bucată de săpun !!
!! să fie provădută cu numele Schicht și cu o marcă de sus. !!